

Pons, Clàudia i Joaquim Viaplana (ed.): *Corpus oral dialectal (COD). Textos orals del balear.*

(Projecte "Explotació d'un corpus oral dialectal: anàlisi de la variació lingüística i desenvolupament d'aplicacions informàtiques per a la transcripció automatitzada (ECOD)", HUM2007 65531/FILO)

Formentera1_For

Aquest document conté el text Formentera1_For, la transcripció fonoortogràfica d'un fragment de conversa lliure amb un informant de Formentera que forma part del Corpus Oral Dialectal (COD). El COD és un component del Corpus de Català Contemporani de la Universitat de Barcelona (CCCUB), un arxiu de corpus de llengua catalana oral contemporània que ha estat confegit pel grup de recerca Grup d'Estudi de la Variació (GEV) amb la finalitat de contribuir a l'estudi de la variació dialectal, social i funcional en la llengua catalana. Una selecció de materials del CCCUB ha estat dipositada al RECERCAT (Dipòsit de la Recerca de Catalunya, www.recercat.net), i també és accessible a través del web del CCCUB: <http://www.ub.edu/ccub>.

1. E: I això, això de la feina de forner, explica-m'ho una miqueta.
2. PCV: Això és molt fotut.
3. E: Sí? Per què?
4. PCV: Pe s'horari.
5. E: Això. Quin horari fas?
6. PCV: E: *Bueno* io, *bueno* com si ho fes, *bueno* és igual. Io t'ho
7. explicaré com si trebaiàs, perquè ara resulta que som l'amo i ia no
8. trebai com com *antes*. Però, vaia, io normalment sempre m'aixecava
9. a les dos, que és s'hora que feim ara, s'horari que feim ara, mos
10. aixecam a les dos *hasta*: cabar. X acabar cap a les... és que abans
11. feim *vàrius turnus*. Un trebaiador normal i corrent caba:, es
12. primer que ve caba a les: nou, per gemple. I: X aquí trebaiam *hasta*
13. les: les dotze, per gemple, no? O sigui, catorze hores, més o
14. *menus*.
15. E: Catorze hores, i com us distribuïu? Tu ara ets l'amo, no? I com...?
16. PCV: Sí, *bueno*, io m'aixec a les sis i mitja i, i: cab *hasta* les: dos.
17. Io som es que *menus* t-, *menus* hores trebai.
18. E: I per això ets l'amo.
19. PCV: I per xò som l'amo, *ole!* Hahaha!
20. E: I com, com ho distribueixes? Quants treballadors tens?
21. PCV: E:n ten:c... quatre. Dos vénen a les dos, un a le:s: quatre
22. i mitja, i s'altre a les sis i mitxa. Io també a les sis i mitja.
23. E: Per controlar.
24. PCV: No, trebajar. Hahaha!
25. E: XXX
26. PCV: I controlar, sí. I cobrar, lo més important és cobrar.
27. E: I què feu? Vejam, fes-me una miqueta la vida d'un forner. Els forners...
28. PCV: *Bueno*, feim:, començam fent sa pasterada des pa
29. moreno.
30. E: Pa moreno, primer.
31. PCV: Sí.

32. E: Per què?
33. PCV: E:s *una* costum.
34. E: Vull dir no perquè trigui més, per exemple...
35. PCV: Sí, tarda més a llevar i *quissà* X per mor d'això. I per
36. això el començam *antes*. I:, i després des pa moreno
37. comencen: ses pasterades de pa blanc, que, pe egemple, pa moreno
38. només en feim una i pa blanc feim cinc pasterades.
39. E: Es ven menys, el pa moreno, no?
40. PCV: Sí, se'n ven bastant *menus*, sí. A part d'això e: seria molt complicat
41. fer-ne dos. Sí, perquè: ompli tot es forn i mos
42. costa llavò molt, molt de coure nessita una hora i una hora i quart, una
43. hora i mitja. I s'altre domés tarda mitja hora, pe *lo* tant...
44. E: Clar, va millor...
45. PCV: Perdem molt de temps, amb so pa moreno. I què més t'hi de
contar?
46. E: XXX només feu pa, o també altres coses?
47. PCV: Sí, feim: pans de Viena, panets de Viena, feim: pans
48. especials de sègol, de:...
49. E: Eh que ha canviat una mica això dels hàbits de menjar pa?
50. PCV: Sí.
51. E: Eh que un temps, durant un temps no es menjava o se'n menjava
52. poc?
53. PCV: S'al revés, s'al revés.
54. E: Ah sí? Es menjava més?
55. PCV: Ara se'n menja *menus*.
56. E: Ah sí?
57. PCV: Sí, sí.
58. E: Però, vull dir que ara...
59. PCV: Perquè es metges ha:-, es metges han: començat a menjar molt es
60. coco a sa gent de que es pa engordia i tal... i cada vegada se'n
61. menja *menus*.

62. E: Però ara per, el que es ven, per exemple, doncs té aquests
63. ingredients que abans no tenia..., perquè abans es venia només
64. blanc.
65. PCV: Sí. No, ara he ha molts de pans especials que tenen molt
66. d'èxit; pa de sègol, pa de *soja*, -j-, so- soja, pa de malta, pa
67. de: de fibres. I: pa de diferents cereals.
68. E: I la gent en compra.
69. PCV: I en compra. Sí, sí, sí.
70. E: Perquè, això, suposo que es feia més aviat XX països, com
71. Alemanya... A Alemanya tenien molta gran varietat de pans?
72. PCV: Sí, és un des països que més varietat tenen de pans. I
73. tots es *alemans*... queden molt encantats d'aquest pa i:, i en
74. venen m-..., en compren molt.
75. E: En compr-... Això és el que anava a dir, també ho has fet una mica
76. per adaptar-te.
77. PCV: Exattament. I *buenu*, i llavò feim: ensiamades, crosants,
78. tot això.
79. E: Hi ha alguna cosa típica d'aquí?
80. PCV: Sa greixonera...
81. E: Ah, la greixonera.
82. PCV: ...que fasem naltros.
83. E: Explica'm com ho feu, com ho feu això de la greixonera.
84. PCV: Greixonera és...
85. E: No és com un flam? XXX és com un flam, que és més sòlid...
86. PCV: És un púding. És un púding. És un púding que domés es
87. fa d'Eivissa i Formentera. E: es fa d'ensiamades, d'ensiamades dures.
88. O sig-, quan sobren ensiamades, es guarden, es posen as
89. congelador i quan fan falta, per fe:r greixonera, es treuen i
90. es fa. Es mescla amb sa llet, sucre, i: llet sucre, llimó,
91. canyella, i s'ensiamada i es:, i es mescla i: i es posa as forn,
92. es fa una pasta, *buenu*, se. Oh, queda molt líquid, eh? Sa pasta és
93. molt líquida; és quan està dins es forn que llavò es: torna forta.
94. E: I això és la... i això és típic d'aquí?
95. PCV: Sí.

96. E: I hi hauria alguna cosa més, alguna cosa per exemple...
97. PCV: Sí.
98. E: ...típica de... per una temporada de l'any o...?
99. PCV: Es flaó.
100. E: Ah, flaó? Què és això?
101. PCV: Es flaó XX un:..., una *tarta*. Quina paraulota, no, "*tarta*"?
102. Hahaha! Una *tarta* de formatge. Que es fa, primer es fa una pasta
103. a baix, que es fa bastant forta. És una pasta que duu:, no me'n
104. record què du... Farina, *llevadura*, una mica de greix, de porc
105. i: i *quisà* res més. I llavò sa pasta de dalt que és lo important,
106. que és una mescla de: de formatge molt, formatge fresc, sempre
107. fet amb cabra o oves de Formentera, perquè s:-, naltros e:, el feim
108. per vendre mentre he haigui formatges e-, de Formentera, mentre
109. he haigui formatge fresc. Es moment en què s'acaben... En aquest
110. temps, pe exemple, ia no n'hi ha, de formatge, a penes a penes:
111. se'n troben en aquest temps. Noatros fem servir es congelats que
112. mos han dut dies endarrere, que no... m: que mo'n duien: més de *la*
113. compte. *Entonses*, els tenim congelats. Nam traguent i així com
114. nam i nam fent es flaons en aquest temps. Si nos, no en faríem.
115. E: I sempre és formatge d'aquí?
116. PCV: Sempre formatge d'aquí, sí.
117. E: Per què? Quines qualitats té, que no tenen els altres?
118. PCV: A:h! Molt bona. Hahahaha!
119. E: XX per començar. Però que són de cabra?
120. PCV: Sí, són de cabra.
121. E: I llavors només durant un temps hi ha formatge?
122. PCV: Se.
123. E: Per què, perquè ja no produeixen més...?
124. PCV: Per- llavò no: com que no plou gaire, aquí a Formentera, *pues*
125. llavò no: no he ha: herba, pe *lo* tant ses cabres no menguen i no fan
126. llet. Sí. Ara en aquest temps, pe exemple, no: ia no fan llet.
127. E: Però menguen alguna XXX...
128. PCV: O molt poca.
129. E: Han de menjar herba.

130. PCV: No, ara els hi donen:, supòs que els hi donen alfals seca o:
131. o blat o:.
132. E: I XX, quan els donen això no, no fan no fan llet.
133. A: Fan llet, quan... quan deuen alletar es seus...
134. E: Ah, és clar! És clar.
135. A: Només en tenen XX...
136. PCV: Sí.
137. A: ...XXX al voltant d'aquella època.
138. E: Clar, llavors aprofiteu els formatges...
139. PCV: E:xatament.
140. E: Mhm. Està molt bé.
141. PCV: Què més t'hi de contar?
142. E: Que hi tens molta competència? Competència?
143. PCV: N'hi ha, n'hi ha. Però re, sempre l'hem duta a raia sa competenci.
144. Hahaha!
145. E: Però vull dir que, clar, però, llavors tu fas alguna cosa, tu com a
146. forner fas alguna cosa per a cr-, atreure clientela? Abaixes preus?
147. PCV: No, io crec que manteni:r es ritme de:... no sé, de: de sa
148. feina ben feta, es trebai ben fet, es pa m- ben fet i bo,
149. com em via: ensenyat e: mon pare.
150. E: El teu pare també era forner.
151. PCV: Sí. *Pues* io crec que amb això...
152. E: XXX tradició...
153. PCV: Amb això: per io és suficient com per manteni:r s'empresa a
154. bon nivell.
155. E: Perquè a l'hivern es nota la davallada, la baixada de...?
156. PCV: Sí:, bastant. Però *vaja* per desgraci he ha moltes obres a
157. Formentera durant s'hivern, i es ven bastant de pa.
158. E: Per desgràcia, diu.
159. PCV: Sí, voldria que hi gués *menus* obres i vendre *menus* pa.

160. E: Perquè no... s'edifiqués tant.
161. PCV: Perquè no es construís tant. Sí, sí. Però:, p-, és així. Cada
162. hivern he ha més feina.
163. E: Sí, XXXX.
164. PCV: Sí, sí sí sí. Lo que és aquestos darrers dos anys tres anys
165. s'ha construït molt. A més, io ho io ho afinc am:b, amb sa *cantidat*
166. de pa que es ven, perquè es trebaiador, es trebaiado:r que trebaia
167. a sa construcció, trebaien vuit, deu i do-, i *hasta* dotze hores alguns.
168. Perquè van a escarada, trebaien: per hores alguns, sobretot
169. lo darrer de jornal, i: cobren molt i tots els hi intere-, i:
170. trebaien molt, XX trebaien molt, mengen molt.
171. E: Clar, mengen molt, i molt de pa.
172. PCV: I molt de pa. Perquè és un aliment bàsic, un aliment barat.
173. I: lo d-, lo car és lo que hi poses dins. Hahaha!
174. E: Clar, això sí! Això sí.
175. PCV: Si comences a posar-hi pernil i tal, *pues...*
176. E: Llavors ja puja més de preu.
177. PCV: Puja. Hahaha!
178. E: I aquesta gent que vénen a treballar a la construcció, que són
179. d'aquí?
180. PCV: Sa majoria són de fora, sí. Podem dir que es noranta
181. per cent.
182. E: Quant?
183. PCV: Es noranta per cent.
184. E: Es noranta per cent?
185. PCV: Es pot dir que sí. Sí.
186. E: I de quina zona, de tot arreu d'Espanya o...?
187. PCV: De tot arreu, sí. Sobretot de: Andalússia... i de: Cuenca: d-...
188. E: I aquesta gent vénen, durant l'hivern treballen i se'n van, o ja
189. comencen a pensar a quedar-se?
190. PCV: *Buenu*, alguns pensen *en* quedar-se, però... és que està difícil
191. llavò trebaar tot s'any. Perquè molts llavò a:n s'estiu paren ses
192. obres, perquè: l'Ajuntament, quan li pareix, fa parar obres, an

193. s'estiu. Quan els hi pareix, que no sempre que ho fan complir.
194. Perquè molesta an es turista. Que aquí vivim des turisme,
195. pràcticament, si no cent per cent, *casi, casi*, no? *Entonces*,
196. *pues* passa això, que fan tancar ses obres i *entonces* el que fa-,
197. què fan? *Pues se'n tenen que* nar a sa seva terra, perquè aquí sa
198. vida està molt cara.
199. E: Està molt cara, no, la vida aquí?
200. PCV: Sí, aquí un:... io què sé, un quilo tomates si val: cent
201. deu, an es seu poble valdrà quaranta. I: amb això des tomates
202. és amb tot, amb tot, amb tot.
203. E: I vés sumant, sumant.
204. PCV: I vés sumant i:, i si no tenen feina i han d'estar aquí: h!,
205. esperant que arribi s'hivern, els hi surt molt car.
206. E: Clar, llavors marxen...
207. PCV: Per xò se'n...
208. E: ...i tornen a venir...
209. PCV: Sí.
210. E: Mhm.
211. PCV: Tornen a venir si tenen feina, *claro*. Si nos...
212. E: Si no X...
213. PCV: ...no.
214. E: Doncs em penso que ja ho tenim, eh. Ja ho tenim. Doncs, Pep,
215. moltes gràcies, eh?
216. PCV: No hi ha de què!